

Des
1947



BUTLLETI D'INFORMACIÓ



MISSATGE

GERMANS que a l'interior lluiteu coratjosament contra el tirà i la seva falange, riscant la preso i la mort : sapigueu com és gran l'admiració i sincer el proposit d'ajudar-vos moralment i material amb totes les nostres forces.

BERGUEDANS de la comarca : a exemple nostre, agrupeu-vos per localitats, prescindint de diferències ideològiques i tenint en compte només l'alt interès de la nostra terra que sofreix l'esclavatge més cruel de la seva historia.

CATALANS : la reconciliació de tots els homes dignes és indispensable a l'alliberament de la Pàtria i a la restauració d'un règim de justícia i de democràcia.

UNIM - NOS TOTS!

Per Catalunya i per la Llibertat!

- BON ANY NOU A TOTS -

i que sigui aquest el de l'alliberament i el retorn.

=====

N A D A L



Avui sembla que els àngels batin d'ales,
 que rofloreixin roses i clavells,
 meravellats, rephin els ocells
 i, xafagoses, cantin les cigales.

El mon vibra de joia i de nadales,
 s'ou el trepig de patges i camells,
 un dolç belar d'ovelles i d'anyells
 i el mar bressant estels per golfs i cales.

I a mi, mare, per què a mitja nit
 un gran desig d'amor endins del pit
 em feia pressentir la deslliurança?

-- Perquè cada vegada que a Nadal
 la fé ha fet renéixer l'ideal,
 rebrota al cor dels homes l'esperança.

=====

C A P D ' A N Y

Què ens portaràs, any nou, la vida nova
 que ens prometem quan l'any és al final,
 o aquella vida grisa que es renova
 a cada instant i resta sempre igual?

Voldria jo, com en un calendari,
 poder llegir el pervindre de tothom,
 quan de la Pàtria acabarà el calvari,
 si Dama de la Dalla ha inscrit mon nom,

alçar el vel espès del teu misteri,
 saber ben bé del cert què pot haver-hi
 al fons d'aquest demà desconegut...

Pero davant de la meua impotència,
 em cal abandonar-me a ta clemència
 dient: Any Nou, que siguis benvingut!

Josep FORNELL

- INFORME DE LA COMISSIO -

aprovat per unanimitat en el tercer Aplec de Berguedans celebrat a Prades el dia 13 de juliol del 1947.

- - - - -

Primerament, donem a tots els assistents una cordial salutació. Salutem també els berguedans que escampats per França i pel món no han pogut assistir a l'aplec, sense deixar de recordar, ara i sempre, tots aquells germans dignes que segueixen valentment el combat per terres berguedanes. Un record també a Josep Salvans, suara traspassat. Reposi en pau l'amic que no veurà més la nostra estimada i enyorada ciutat.

Dèiem l'any passat que aquest aplec potser el celebrariem a la Font Negra, però malhauradament l'hem de celebrar encara a l'exili. Ningú no es preocupa de nosaltres. Els pobles es preparen per a una futura guerra i miren de trobar plataformes per a les seves intencions fratricides, menats pels grans senyors, a qui escauria millor anomenar Gegants: gegants de fusta, de carto i filferro i una reixa per cervell. Car els grans són això: una reixa espessa per a empresonar els pobles indefensos i una porra per abatre'ls si no volen ajupir-se a ésser esclaus.

Però nosaltres, malgrat les adversitats hem de continuar el combat amb la ferma convicció d'assolir el cim de les nostres preuades il·lusions. La vida de tot ésser humà és més que lluita. No cal deixar-nos vèncer per les innombrables dificultats de l'hora present, sino pel contrari lluitar sense defallir per un demà més just i més humà.

Berga ha estat dominada gairebé sempre pels reaccionaris més fanàtics. Durant prop de quatre anys va ésser la capital del carlisme català en la guerra dita dels set anys (1833 - 1840) i encara que fou degut segurament a la seva situació geogràfica que jugà un paper tan important en aquell curt i vergonyos regnat carlinesc, no hauria resultat possible si una gran part de la població no hagués estat dotada d'una estreta mentalitat cavernícola i semi feudal. Eren llavors els contínuadors del salvatgisme refinat de Cisneros i Torquemada, com són ara els hereus d'Hitler i Mussolini i els puntals que aguanten el franquisme. Nosaltres, per contra, representem el dia, la claror que ha de desfer la negror tenebrosa de la caverna. No som una negació, som una rotunda afirmació. Per això ens ho fan pagar tan car!

Fa dos anys que neixia l'Agrupació, de nom si voleu, ja que la nostra germanor es forjà durant els anys de prova en aquelles magnífiques terres del nostre Berguedà i els sofriments de l'afrosa nit de l'exili no han lograt altra cosa que fer-nos sentir encara més aprop, més units, més agermanats que mai. Creant la nostra Agrupació els berguedans hem realitzat el que no ha pogut assolir cap més poble: la unitat, i això ha estat possible perquè tots hem valoritzat el que ens pot unir i hem deixat en el reco dels mals endressos totes aquelles coses que ens podien allunyar. Actualment comptem amb més de cent afiliats. Gairebé hem pogut localitzar tots els berguedans de França i posar-nos en contacte amb els pocs que resideixen a Amèrica.

Aquesta Comissió s'ha trobat en tot moment encoratjada per l'esperant de germanor i per la solidaritat moral i material de tots els companys. Cal fer un élogi també dels berguedans que, allunyats anys ha de la nostra terra, s'han sentit profundament identificats amb nosaltres. I així, tots junts, hem pogut donar realitat al nostre somni.

A darrers de l'any passat, varem publicar el primer Butlletí i a desgrat de les seves moltes deficiències, va ésser ben rebut per tothom. En el seu segon número, com haureu observat, la major part d'aquelles deficiències han pogut ésser superades.

Teniem el projecte d'editar, amb caràcter comarcal, un llibret imprès contenint entre altres treballs, el magnífic poema BERGADANA ASPRIVA de Pere Guilanyà; un article de Pere Comes; EL NOI DE BAGA, conte de Ramon Vinyes i l'ODA A BERGA de Josep Fornell, però ens ha calgut abandonar l'esmentat projecte, perquè degut al reduït tiratge que podiem fer-ne, revenia a un preu massa elevat i no disposavem dels cabals necessaris.

- CAIXA DE SOLIDARITAT -

A grans trets donarem compte de la situació econòmica. En el primer Butlletí publicarem l'estat de comptes de l'any 1946, que tots hauréu llegit. A part, us presentem el d'aquest any, però aci volem remarcar el fet que malgrat el sacrifici que això suposa per a molts, les aportacions voluntàries dels associats des del començament, han pujat a la suma de 17.345 francs dels quals han estat distribuïts fins al dia 30 de juny 13.971 francs en subsidis als companys malalts i en donatius de 1.000 francs als pares de cada infant berguedà nascut a l'exili, i restant en aquella data un remanent en caixa de 3.374 francs. La sola enumeració de les xifres precedents diuen prou a favor de l'esperit de solidaritat dels berguedans per que calgui afegir-hi cap comentari.

Finalment, la Comissió, que avui finalitza la missió que fa un any vosaltres li vareu encarregar, vol fer constar que la seva gestió ha transcorregut planera i sense dificultats de cap classe, degut a la cooperació de tots plegats.

Heus-aci, doncs, resumida, la tasca portada a cap per aquesta Comissió.

Prades, 13 de juliol del 1947

=====

ACORDS PRESOS EN EL TERCER APLEC DE BERGUEDANS

- 1er - Reelegir íntegrament la mateixa Comissió.
- 2on - Editar un altre número del Butlletí d'Informació.
- 3er - Intensificar l'ajut als companys necessitatsos.

- L' ESCOLA DE MUNTANYA DE BERGA -

per Pere COMES i CALVET

Les eleccions municipals del 12 d'abril del 1931 feren possible la proclamació de la República a Espanya.

L'Ajuntament de Barcelona quedà constituït per 50 regidors, vint-i-cinc dels quals pertanyien al nou nat Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya. Els restants eren de la Lliga, del Partit Radical, de la Dreta Liberal, del Partit Federal i del Partit Socialista Espanyol. L'Esquerra catalana assumí el govern de la ciutat comtal amb els vint-i-cinc consellers municipals de la seva llista triomfadora, que comprenia uns pocs membres del Partit aliat, el Socialista català.

Ens interessaven especialment la cultura i l'assistència social i presentàrem tot seguit al Ple un projecte de pressupost que feia passar la xifra anterior per a la instrucció pública dels cinc milions als dotze, aproximadament. Llavors la pessera valia dos francs i per cada quinze francs et donaven un dollar. A més, teníem un pressupost extraordinari per a la construcció de grups escolars.

La ciutat de Berga tenia aturada la prosperitat econòmica. No hi havia noves fàbriques a construir, ni noves carreteres i restava arrecoronada a la punta nord de la "província" de Barcelona. Per altra banda, la gent de diners, esverada pel nou règim, s'abstenia curiosament d'empresar-los en cap iniciativa.

La Comissió de Cultura de l'Ajuntament barceloní treballava de ferm. Hi col·laboraven tots els sectors polítics de l'oposició. La Lliga Regionalista hi tenia els regidors Pellicena, director de "La Veu de Catalunya" i Braso, un sant home que feia de metge a Gràcia. El socialista espanyol José i Sarroca hi feia sentir els anhels obrers. Un gran tècnic ens assessorava, el senyor Manuel Ainaud, i el personal administratiu era eficient. Com arquitecte escolar, comptàvem amb l'excel·lent Sr. Goday, autor, entre altres grans construccions de la Casa de Correus

Els barris pobres de Barcelona patien de molts flagells. Sobressortia la tuberculosi, fruit de la misèria i de la manca d'higiene. Els nens i nenes pre-tuberculosos abundaven i els metges municipals en constants informes, clamaven per a que la Comissió combatís la plaga en els seus inicis.

Així sorgí la idea de cercar en lloc adequat de Catalunya un paratge on poguéssim el nostre Ajuntament edificar un Sanatori-Escola per a tres-centes nenes anèmiques i exposades a la tisi.

Després d'estudis i deliberacions que duraren dies i setmanes, realitzats pels metges i pels regidors que havien fet viatges arreu del país, fou escollida la ciutat de Berga.

L'Escola de Muntaya fou bastida al Pla d'Alemanys, damunt de terrenys del municipi nostrat que, mitjansant un contracte amb el de Barcelona, aportava el solar, la llum i l'aigua. En compensació tenia el dret, si no recordo malament, a participar-hi amb vint nenes berguedanes.

Va costar l'Escola un milió de pessetes, poc més o menys. La vàrem inaugurar amb tota solemnitat, enmig de l'emoció i l'alegria dels berguedans que escoltaren la paraula eloqüent i enlairada del Sindic de l'Ajuntament de Barcelona, Professor Joaquim Xirau.

Aquella obra resta dempeus, convertida en caserna. Un dia però la restablirem dignament, acompanyats del poble berguedà i de les ombres dels propulsors desapareguts Pellícena, Brasó, Jové, Ainaud, Joaquim Xirau.

=====

- EL CASTELL DE SANT FERRAN -

A l'obra implacable del temps i la separació, desdibuixant en el record la imatge que creïem més inesborrable, s'hi afegeix a vegades el treball demolidor dels homes. Així passa amb el castell de Berga, la desaparició del qual deu modificar talment la silueta familiar de la nostra ciutat, que el dia del retorn amb prou feina la coneixerem.

Abans, quan després d'una absència més o menys perllongada retornàvem al poble, ja de molt lluny provàvem de descobrir-la cercant amb afany a l'horitzó les punxes dretes de la muntanya de Queralt i tot seguit després, una mica més baix i a dreta el castell, corona de granit (bon xic esgalabrada, val a dir-ho, però corona tanmateix) posada sobre el seu front majestuós, vers el qual pugem les primeres cases del Capdamunt-de-la-vila, com un ramat de cabres rogenques enfilant-se ardides cap al cim del turó.

I avui ja no en queda res ? Vol dir això que ens ha de doldre ? Certament no. Aquestes transformacions formen part de la llei natural de la vida, en constant renovació. Però, què voleu fer-hi ? Cada vegada que desapareix alguna d'aquestes coses tan conegudes i tan enyorades, als que en som separats ens sembla com si perdéssim algun ésser estimat, o com si fos una part de nosaltres mateixos que fuig per a no tornar mai més.

En el seu emplaçament, la nit de Sant Joan d'enguany va tenir-hi lloc la inauguració d'uns quants xalets per a estiujants i seguidament havien de començar les obres de construcció d'un gran hotel.

Adéu, Castell de Sant Ferran ! En definitiva no has fet més que seguir el destí de tot i de tothom : envellir i morir.

* * * * *

EL NOI DE BAGÀ

Conte, per Ramon VINYES -

-- La vicunya del Noi de Bagà està molt greu - m'acaba de dir un gironellenc que fa de contramestre en una fàbrica de teixits d'aquest país de sol. I afegeix, amb una rialla tota gironellenca: -- Ell, plora que ploraràs ?

-- El Noi de Bagà viu per a la seva vicunya - contesto al qui m'ha donat la mala nova.

Que gran i que petita que és, l'Amèrica ! M'ha estat possible de trobar-hi, ja no tansols naturals de la comarca berguedana, sinó fills de Berga mateix. Habito a tret de fona del rebroll d'un carrabiner, nascut al poble, on el seu pare va viure fa anys. Fa de mecànic en una gran companyia aèria nordamericana.

Però no divaguem, Deia, o anava a dir ...

Anava a dir que farà cosa d'un mes va presentar-se al BAR COLOMBIA, d'un català de Falset - bar on ens reunim uns quants compatriotes desterrats -, un home que més aviat hauria pogut ser pres per un indi aymarà o quetxua que per un fill de Catalunya. Portava amb ell un animal rar; i en tenia tanta cura, que de seguida es veia que l'animal l'havia ullprès. L'animal rar era una petita vicunya. La seva entrada i la seva presentació ens va sorprendre a tots. " -- Bona nit ", ens va dir, enfonsant-se la mà a la cabellera embolicada i adoptant uns escruixidors d'aires de Manelic-Borràs. " -- Aci em tenen. " Quan tots críem que llançar-nos que, abans, els catalans que hi havia en aquest port del Caribe tots el coneixien pel Noi de Bagà, Ara... Parla ell: " -- Ara, jo mateix accepto que podrien dir-me el Noi dels Andes. " Tal va ser la seva presentació. I s'assegué amb nosaltres, al voltant de la taula.

Va beure's una taronjada que vam fer-li servir i se'l veia més pendent de la vicunya que de la beguda i que de la nostra companyia. Es posà la petita camèl, lida al costat; ens demanà aigua freda; abeurà l'animal; li refrescà el front; l'acaronà; va dir-li coses en un llenguatge misteriós, i ens innovà de seguida que a la ciutat - port de mar i de riu - hi feia molta calor. Per a ell, en el món no hi havia lloc bell fora de les muntanyes altíssimes. Tampoc no hi havia en el món altre ésser que li fos tan benvolgut com la vicunya.

Jo em vaig esplaiar evocant-li el Pirineu. Aquell Bagà i la seva plaça porxada; el riuet Bastareny; l'església de Sant Esteve; les fonts d'aigua gelada; els prats suaus que es troben i es passen anant cap a l'ermita de La Verge del Pallar. La vacada...

Res del que jo deia no despertava ecos audibles en el nou vigut.
" -- Aquell Illampu ! Aquell Illimani ! Aquell Coololo ! Aquell Sajama ! Tots de sis mil cinc-cents a set mil cinc cents metres ! Tempestes petrificades... Per què hauré tornat aci ? ", es preguntava i ens preguntava el Noi de Bagà.

Poca cosa vam esbrinar d'aquell català trasplantat i estrambòtic, la nit del seu primer contacte amb nosaltres. Què deuria impulsar-lo a cercar-nos ? La seva confusió del primer contacte era decisiva :
" Gairebé no sóc català. " I si bé era cert que havia passat uns anys en aquest port del Caribe, cap dels que ara hi som no l'havia conegut ni ell semblava tenir gaire interès a conèixer-nos ni a vincular-se amb nosaltres.

Dies després de la seva presentació al bar, vaig trobar-lo a soles i em va dir que em coneixia d'una vegada - feia molts anys - que vaig anar a predicar catalanisme a la seva vila. Seria en els allunyats temps de la Solidaritat. " -- Ai, quin món aquell ! - va sospirar - . Admiro que vós encara en formeu part. " " -- I vós, no ? ", fou la meva rèplica. " -- Jo, no ! Veieu-me : ni tansols visc amb éssers de la meua espècie; visc amb una vicunya. "

La seva vicunya ?

-- Quants anys fa que rodeu per Amèrica ? - vaig preguntar-li.

-- Trenta-cinc - em precisà.

-- Penseu reveure el Pirineu ?

-- No !

Dec a una fotografia vista damunt una taula de la casa del Noi de Bagà, un dia que vaig visitar a ell i a la vicunya, l'haver-me pogut endinsar en la seva vida. Vora les runes de l'antiquíssim temple d'Ak-Kapana, a Tihuanaco, se'l veu retratat amb els braços passats pel coll d'una llama huanaca.

Vaig somriure en veure el retrat, i vaig dir-li: " -- Hom creuria que es tracta d'una fotografia feta en viatge de noces. " Ell enrogí des de la punta més alta dels cabells fins a més de mig pit. Jo, per la meua part, havia parlat molt innocentment i mai no hauria pogut pensar que la meua facècia tingués la força d'encendre rubors.

Encavalcant unes paraules amb les altres, ràpid, incert, com enfebrit, el Noi de Bagà inicia la seva confidència i em parla, en encetar-la, de la seva solitud. Un amor bergant - són paraules seves - l'havia portat de les terres de la calor a la puna brava boliviana, a uns quatre mil vuit cents metres d'altura. Va viure tot un any, aparellat i feliç, entre pedres i vent, sentint la seva atracció tan femella com la de la dona, ventre i destí de l'home. Amb paraules trencades, que jo ne sabria pas reproduir, el Noi del Pirineu edènic em descriu el dramatisme únic del massís dels Andes bolivians: neu i roca, però una neu humana en la

seva immobilitat; no amb humanisme d'home de planura, sinó amb humanisme d'home de muntanya; roca, amb les nostres passions extremes: el terror el goig lassant, el paroxisme, l'odi, l'amor i fins la riallada. No el somriure : la riallada ?

-- El paisatge, als Andes, no es pot contemplar, no es precisa - diu -. Qui detalla el monstre que el sosté amb la mà ? Ets volva, en aquella immensitat; codolell, inici d'arruga, bombolla de font que no pot néixer. El paisatge del cor de Bolívia és irrupció que sembla inacabada. L'home la percep constantment. Quins tons seràfics, els del blau del cel sobre la neu quan cau la tarda, fons en el qual nodes ? Quines tempestes tan prenyades de foc i esqueixaments, on et desfàs ? Quina música, la de la pedra, música d'aigua que no ho és, aigua esbaumada en petrificar-se ? Quin sol, el del mati, sang d'alegria, de sacrifici desitjat ? Quines boirades ofegadores ? I quina mesuració impossible, sentida entre penyes, fins en el recó més petit de la casa de l'ayllu !-

M'acontento amb aquesta explicació inconnexa i apinyolada del paisatge andí, que em fa el Noi de Bagà, i no insinuo res sobre les seves amors bergants, apuntades i fetes desaparèixer de seguida. Potser me les descriu en el paisatge.

Em sorprèn, això sí, com si d'un cap tallat de llangardaix sortís una rosa, quan puc entendre que la dona que va portar-lo a la puna boliviana era un matxuc libanés, una dona d'aquestes rares que es troben per les jungles de l'Amazones i de l'Orinoco i per l'encruïllament dels camins de la serralada andina. Què hi ha, dins de molts catalans que van a Amèrica i que són les víctimes d'Amèrica ?, em pregunto. El Noi de Bagà no és pas el primer cas deslloriat que hi trobo.

A glops, a llesques, a engrunes, em vaig posant al corrent de la història del Noi del Bagà. La perfilo i subratllo jo, perquè tal com ell me la descobreix és fonedissa, emboirada, intangible. Va ser aci, arran del mar Caribe i del riu Magdalena, on va trobar la galiota libanesa. La meuca se l'endugué, folla de passió i desig - un noi intacte - , vers l'alta puna andina.

El baganès - li ho he arrancat amb tirabuixó - havia estudiat de capellà al seminari de Solsona. Va venir a Colòmbia pels volts del 1909, ocupat de casa seva i amb un altre company, també seminarista, que va morir en la travessia. Va saltar sol a terra i passà cosa de tres anys ballant les de Sant Prim, decebut i panxa-buit, enyoradis i pataquejat, gastant-se com una tiravira en ús i enflaquint-se com una canyoca. El seu color de poma camosa anava fent-se citri. El seu aspecte de xicot de muntanya s'havia fos. Es sentia més rata de cloell i de berganti que orejeta amigrada.

La maturranga libanesa va prometre-li amor i or. Paraules d'ella :
" -- En els fondals del Xoqueapu (un riu bolivià de l'alta serralada) es troba tant d'or com el cor demana. " A més d'això, ella sabia...

No trobaren or. Ella sabia fer de guaridora misteriosa. En una de les seves estades a l'Apurimak (regió interandina del centre del Perú) havia après els secrets d'un Apa-Suyo, una mena de remeier bruixot, i

ara els aplicava als bolivians. Parlava quetxua amb accent francès. " -- I era bellíssima ! - fa el Noi de Bagà, recordant-la -, amb el seu xuco, una mena de turbant de pell d'ovella, i amb el seu ponxo de colors brillantíssims. Guaria tothom. Era extraordinària ! ", exclama el baganès. " -- Cobràvem els guariments amb xais, patates, torba i plantes ferratgeres que eren la nostra llenya i ens servien per fer foc, car en aquelles altures no hi ha arbres. Ens portaven també guanacos vius i vizcaches mortes, una mena de llebres de llarga cua i de color terros, que ella convertia en menjar dels àngels."

La pau durà un any, i dos la guerra. Per fi la libanesa desaparegué. Va endur-se-la un miner que venia d'Oruro i se n'anaren per vials desconeguts. Uns diuen que cap a la llacuna de Huriailaputanco; altres, que vers el riu Pilcomayo; altres, que cap a la ratlla de Xile, a la serralada del Tatio.

Confessa que la seva primera intenció va ser seguir els fugitius i matar-los. Però una veu, un baticor, un crit de no sap qui - potser inspiració del mateix Taita Orcó, esperit de la pedra, el qual ella invocava en els seus guariments - li aconsellà de no moure's.

Passà temps, i en una sortida que el Noi de Bagà féu vers els llacs de Titicaca i Popoo, un indi va donar-li la nova de la suposada mort de la libanesa, sense saber-li precisar ni on, ni com. A la regió del Plata ? A l'estranger ? A l'Amazònia ? Qui sap ? Una baralla de l'amic nou i un amic vell ? Un suïcidi ? Qui sap !, també. L'indi no assegurava pas que fos morta. Li ho havien dit sense que recordés qui, ni on. La certesa de la defunció de la pandeca libanesa, el Noi de Bagà va tenir-la - segons ell - d'una manera misteriosa, tal com s'esqueia. Va ser una llama qui li ho confirmà. En el mateix instant que l'indi va anomenar la desapareguda, i cada vegada que en la conversa l'esmentava, una llama huanaca, de les que l'indi portava en la rècula de càrrega, esguardava intensament el baganès. Pels ulls d'aquella llama, la mallarenga rodamon li demanava perdó i li feia saber que en tota la seva vida passada només havia estimat un home, i l'havia estimat amb follia, malgrat l'hagués abandonat : ell. El Noi de Bagà - cal suposar que per seguir rebent missatges del mon del misteri per l'original camí transmissor dels ulls d'una llama - va comprar-la a l'indi, pagant-la a tot cost; puix que no existeix - i menys entre ells indis - qui no endevini un caprici furient. El Noi de Bagà féu seguir la llama huanaca - llama blanca - com una nova companya.

Hi ha un moment, en moltes vides, que és el moment de la follia. El que recula a temps, se'n salva. El que s'hi atura, es perd. El baganès va aturar-s'hi i la seva història va deixar de ser la història del Noi de Bagà per convertir-se en la història del Noi dels Andes.

Des d'aquest punt tot salta, en el que trec en clar de les aventures i miracles del baganès. Noves descripcions de paisatges. Diversitat existent entre l'alpaca, el guanaco, la llama i la vicunya. Viatges a Tihuanaco, la ciutat preincaica. Negocis, guariments fent l'ofici d'Apa-Suyo. Supersticions, bruixeries. Diàlegs inconcebibles entre un home i una bèstia. Ajut de la llama en els afers del Noi. Sentències

d'aquest : " La llama és una sereníssima ànima en pena; se m'assembla. Viu la meua mateixa solitud; son dues solituds. " I afegeix, encara : " Els aymaràs diuen que la llama és la primera mare de l'Univers i que fou ella la que domesticà l'home perquè aquest donés un sentit à l'existència. També assegurèn que la llama es palplantà davant Déu, prohibint-li que es fiqués en els afers dels humans. " Consti que, per creure suficients aquestes, paro en sec el doll de les coses sibilines que va contar-me l'ex-baganès.

Va passar temps, encara, i tot rutllava, segons el confident, quan la mort de la llama blanca i misteriosa tornà a esqueixar-li la vida tràgicament i de manera definitiva. Amb la llama comprada a les voreres sorrenques del Titicaca desapareixien, segons ell, moltes coses ! Ai, aquells ulls plens sempre de la visió de la dona que l'havia deixat i que seguia estimant-lo a través d'ells ! El Noi dels Andes m'assegura que aquesta mort va fer-lo pensar en el suïcidi. Suïcidar-se ! Suïcidar-se ! Suïcidar-se ! Era una obsessió. Ho hauria fet si no hagués estat per un altre miracle, un miracle tan absurd com el primer : un miracle de follia definitiva que es podria anomenar - si l'altre va anomenar-se el miracle de la llama huanaca - el miracle de la vicunya.

En escoltar aquesta confessió, he intentat uns lleugers mots facciosos. Què he fet, pobre de mi ! La cosa, pel que es veu, és terriblement seriosa i tràgica. L'esguard del Noi dels Andes s'ha enrogit, i en un to en el qual, sense voler, es dibuixa l'amenaça, m'ha preguntat, amb veu rogallosa : "-- Vós, també ? " M'ha calgut molt d'aplom i fer moltes protestes ingénues per fer-li seguir la sotraguejada confiança.

Entra de ple en el que es pot dir la història de la vicunya. És precisament, en començar aquesta darrera part de l'estrabòtica narració del Noi dels Andes quan la camèl, lida, vinguda del pati, fa la seva aparició a la cambra on conversem. Ve, lenta, esporuguida. Hom s'adona que ja li cal el recès del Noi i que, per trobar-lo, ha vençut la por. Em fixo detingudament en la vicunya, la qual cosa no vaig fer el dia que el Noi de Bagà va presentar-se al bar. És un animaló que vibra; comes de salt, coll i morra llargs, amb una expressió estranya de vellesa; un nas que sembla fet per a percebre flaires que no percep l'home: flaire de roc, flaire de rel; d'anys; de furanques; flaire de boires i d'altures; un bel ple de calor, que atreu la mà; unes orelles amb inquietuds de periscopi; uns ulls - els ulls, per damunt de tot - on hi ha volada i repòs onyorament i una mena de sotmissió no a un home, ans a un destí, a una potència superior. En els ulls de la vicunya no es troba el summum de mansuetud que es troba en els de la llama; pero hi ha una fondària hipersensible; son un bassalet d'immensitat.

Mentre contemplo la vicunya, arredossada tant com pot al seu amo, ell m'explica com van caçar-la i com va amansir-la; tot amb l'evident intenció que jo compregui el nou miracle.

Parla l'ex-Noi de Bagà :

Es sabut que ningú, ningú (soc el primer !) no havia pogut domesticar una vicunya. Veieu ? Compreneu ? És el destí ! Els indis, per



esquilar les vicunyes, les acorralen, de tant en tant, en un fondal de l'alta serralada andina fent gegantines batudes que ells anomenen chocos. Per a fer el rodeig vénen indis de totes les comarques. Concertadament, utilitzen una sàvia estratègia de conjunt. Els indis formen grups, i cada grup opera a consciència i d'acord amb els altres. Les vicunyes viuen en ramats i tenen a les cingleres els seus llocs preferits. En la caca, i a les ordres d'un expert, col·laboren homes, dones, criatures, vells i àdhuc gossos especialment ensinistrats. El conjunt dels reunits s'obre com un ventall per aconseguir un encerclament eficaç i ràpid. En quedar fet el cercle, comencen la gran cridòria i el gran terrabastall. Aldarulls, soroll de llaunes, de trets, de trompetes, de tabals, de matraques s'ajunten per espaventar les ramades. Les vicunyes senten el soroll i tremolen, i salten, i no triguen a desbandar-se, cercant la salvació en la fuga. Però el cercle és inflexible i es va estrenvent. El barrim-barram i la parrabolla augmenten, en lloc de decreixer. Els ecos múltiples els propaguen i els estenen. Es salten furanques, balcells, timbes; es rellisca per tarters i glevats; es passen xorregalls; es vorregen esbaconades i crètues espantoses; es fan equilibris per l'esquell dels cims i pels pollegons més esmolats. Les vicunyes van disperses i aterridas. Les fones llencen còdols a les que cabriolegen pels pics, en evasió solitària. A la cursa de les vicunyes s'afegeix la dels gats mesquers, la de les guineus, la de les xinxilles, la de les llebres i els conills, que hi ha amagats per la carenada. Aixequen vol els esparvers, els coloms, les perdiutes grises. L'arreplec dura gairebé de sol a sol. Una vall prefixada s'omple de vicunyes atrapades i vençudes. Amb poca cosa n'hi ha prou per acorralar-les: estan tan esporuguides! Ve la nit, i amb ella el silenci i el repòs. Es vivaqueja al voltant del foc de tola, de palla, de turba. Quin fred, el dels pàrams! Damunt els cims s'aboquen estels que semblen esperar les confidències de l'home.

A punta d'alba comença la tossa de les vicunyes, que dura un parell de dies. El xafurnat és extraordinari. Tothom avalota. Es treballa a dues mans per enllestir i anar alliberant els animals de la fam i la set que un encledament llarg els portaria. Cal veure córrer la vicunya, quan se l'allibera? Llibertat! Salta frenètica. S'esguarda també a ella mateixa; sembla que s'avergonyeixi de la seva nuesa. Si l'alliberada és femella, romanceja un xic des de la punta d'un turó, com si esperés el mascle, puix que el mascle és el qui recull les disperses i les perdudes. Les desaparellades marxen més lentes. Les que es poden tornar a aparellar salten garrotxes i tallen el vent, més vent que el vent mateix, allunyant-se, plenes de por i de vergonya, del lloc on els han pres la llana. Llibertat!

En una d'aquestes tosses restà una vicunya sola. En la cursa se li havien trencat les dues cames del davant, i en refredar-se-li les ferides no es pogué moure. El Noi dels Andes, oposant-se als que la volien sacrificar, es va fer càrrec de l'animal i el portà a casa seva per tal de guarir-lo. El guariment trigà, car l'instint erràtil de la bèstia li feia intentar fugides així que les creia planeres, sense tenir en compte l'estat real de les cames. Era tan jove? La narració del Noi dels Andes es torna a enfonyar en descriure l'etapa del guariment de la vicunya. Surt la lluita entre l'instint de llibertat de l'animal i la influència que ell li portava amb la seva companyia d'home. Com era de preveure, surt també la maturranga libanesa amb el seu instint de donar-se al vent, tan

oposat a l'amor de casa que ell li volia desvetllar, en la vicunya hi havia moltes coses de la galiota, segons el baganès. Però aquesta vegada malgrat tot i contra tothom, el triomf havia de ser seu. Per primera vegada una vicunya es deixava amansir. Quin repetir-ho, i quin accent de triomf a cada repetició ! Què volis dir, el fet ? Tots els indis van tenir-lo per extraordinari. Per primera vegada una porta oberta no temptava un ésser que mai no havis conegut teulat. Què volia dir, una tal sotmissió ! La vicunya, també per primera vegada, preferia la companyia de l'home a la dels seus. El Noi dels Andes, obrant en sentit invers al de la libanesa, ha intentat fer la prova de la trasplantació definitiva, portant la vicunya des de la puna brava a la terra càlida. Sense la xafagor maleïda, la prova hauria reeixit. La vicunya hauria quedat definitivament separada dels seus, i seva. Ara... ara calia tornar-la a la puna, cap als alts llocs andins, cap a la Tihuanaco preincàica, cap a les faldes del Sorata. Però el Noi dels Andes la dominarà : "-- He triomfat, i seguiré triomfant ! " Reprodueixo les darreres paraules que he sentit sortides dels seus llavis.

* * * * *

Sense acomiadar-se, fugint d'aquest port de riu tropical i de mar Caribe, l'ex-baganès i la seva vicunya han desaparegut. No crec tornar-lo a veure ni crec que Catalunya el recuperi. El qui no coneix Amèrica, o el qui coneix les seves parts domades, arrufarà el nas davant de sortilegis tan especials, d'encisaments tan rars, de vides tan tortuoses. Els qui la coneixen, saben que s'hi troben casos absurds; tant com el del Noi dels Andes o més.

Ell va parlar inconscientment de la seva solitud, de la seva gran solitud. Per a comprendre-ho, cal conèixer aquesta solitud de desarrelament, i fins on pot menar.

Sant Esteve gloriós, patró de Bagà, vella i xamosa vileta del Pirineu, vetlla pel qui va ajudar a missa en la teva església; pel qui devis confiar en tu, en els seus anys d'infantesa i en els seus estudis de seminarista, i abans de la seva sortida a córrer món ! S'ha perdut pels Andes ! Possiblement no es recorda de les hortes baganeses, de les muntanyes que el veieren néixer, de les ermites que visità, del riu. Qui sap si va ser el riu, el que va donar-li la idea de fugir. Potser n dels seus no es recorda. La solitud, Sant Esteve, té coses especialíssimes, i àdhuc pot produir un oblit que sigui el revés de l'oblit, que sigui la llaga del record, i la cura de no tocar-la, evitant l'emmetzament. Fa tant de mal ! Es difícilíssim colgar, esborrar, matar la solitud. I l'Amèrica de l'or, molt sovint és l'Amèrica de la pobresa i de l'impossible retorn.

Ai, l'Amèrica, Sant Esteve gloriós, patró de Bagà, la xamosa vileta pirenenca !

=====

NOTA - La magnífica al·legoria berguedana que figura a la capçalera de la portada, es obra del nostre company, el dibuixant Lluís BOIXADER -

- CARTA HUMIL -

per Ramon CASALS -

Senyora M ... dels Pobres.

Un dels meus millors amics, molt conegut vostre, m'ha demanat amb molta insistència que escrivís alguna cosa per al nostre modest BUTLLETÍ. Treball difícil ! A la meua ploma inhàbil li seria impossible desenvolupar amb mestria i art les mil preocupacions, de sentit humà totes, que endins del meu pensament dansen en forma inarmònica. Però ... que caram ! Cal vèncer la timidesa i complaure el bon amic. Vós, la primera, i les altres amigues després, sabreu perdonar, segurament, la meua gran candidesa.

Aquesta primera col.laboració meua al nostre BUTLLETÍ, vull que sigui un humil homenatge als records que guardo de vós i que conservaré mentre visqui.

* * *

Avui el cel, deixa tombar una pluja fina però espessa : llàgrimes de Novembre, mes de difunts. Les coses passades, com els morts que en vida ens foren més íntims VIUEN en nosaltres, potser amb una certa fredor, però amb més veneració que mai.

La boira, espessa gassa de dol, s'estén damunt la terra, com si volgués amagar el trist espectacle de la naturalesa morta. Les fulles, sacudides per un vent glacial, es desprenen de l'arbre amb un tremolor quasi epilèptic, rodant, mortes, per la terra que converteixen en una catifa color de rovell, que nosaltres torturem sense pietat. Aquest ambient, junt amb la indigència que respira la nostra casa pobra, vencen sense dificultat la resistència que s'oposa a la inclinació que sento a deixar-me endur per la tristesa.

Sí, Senyora M... és amb tristesa que recordo aquells dies que foren per a vós els més terribles i per a mi els més difícils però al mateix temps els més interessants de la meua vida. En aquelles circumstàncies tan històriques per a tots, les nostres ànimes aprengueren a conèixer-se, amb recel primer, per a lliurar-se, més tard, a una mútua i noble amistat gairebé familiar.

Vós vèieu en nosaltres una mena de diables sortits del mateix infern

i nosaltres, sense aprofundir, gaire en les coses de l'esperit, vàiem en vosaltres unes dones equivocades. I si les nostres ànimes, a poc a poc, aprengueren a conèixer-se ho feren a través dels actes, que per a mi són el veritable llenguatge del cor. Vós vareu comprendre molt aviat que si la nostra moral, profundament cristiana, no tenia res a veure amb la mística natural de les professes, tampoc no podia haver estat inspirada pel diable.

I per la nostra part, el vostre magnífic exemple ens afirmava més i més en les nostres conviccions filosòfiques de sentit profundament humà. La bondat perdia el seu contingut metafísic i es feia accessible a totes les intel·ligències. El Déu de tots, res no tenia de comú amb el Déu exclusiu dels traficants d'ànimes.

Es així com vós i nosaltres, sense donar-nos-en compte, forjàvem una moral que, sense desertar de la vostra i assimilant, per via del sentiment, la nostra, donava, per mitjà de l'exemple, una lliçó al món: la tolerància. Si, bona dama, és per la tolerància i la llibertat en la pràctica de les nostres creències que arribarem a trobar l'equilibri i l'harmonia que tan desesperadament cerquem els mortals.

Vida i salut us desitjo per molts anys, per tal que jo pugui tenir el goig d'estrènyer una altra vegada la mà que tantes bondats ha reparat entre els humils.

=====

- N A T A L I C I S -

- La llar de la nostra companya Vicenta CALL de GORGORI, s'ha vist embellida pel naixement del seu primer fill.

- L'esposa del nostre company Josep SOLER, ha posat al món una xamosa nena.

- Enviem la més coral felicitació als venturosos pares i desitgem molts anys de vida felig als dos petits berguedans nascuts a l'exili.

--- oooOooo ---

- EL CAMÍ DE DEIMA -

per V. MOLERO i COROMINES -

Podrà ésser més o menys llarga l'agonia del règim que pesa damunt de les nacionalitats ibèriques, però el cert és que la seva descomposició interna s'accentua i la seva fallida total es precipita. La causa ja la coneixem: és el procés històric que determina inevitablement, la fi de tot règim absolutista o dictatorial. Tothom qui juga la carta del despotisme, ha de perdre.

No fa molt assistiem a la caiguda vertiginosa i incondicional de l'aparell bèl·lic creat pels inspiradors i protectors de l'estructuració totalitària del que anomenem Espanya i, per consegüent, sembla natural i lògic que ja no pot tardar gaire més temps a produir-se l'enfonsada definitiva de llurs associats i servidors incondicionals.

Es la llei fatal que, encara que lentament, colpeix els instigadors, els executors i els apologistes d'aquell sistema anti-humà que s'oposa aferrissadament a l'evolució normal i progressiva de la societat democràtica. Es el fet inexorable que ja sabem cert des del primer dia: els triomfadors per les armes, l'endemà mateix de llur victòria es transformen en vençuts si es dressa davant d'ells la voluntat d'uns pobles que no es conformen a viure sense llibertat, ni reconeixen l'estat de força imposat contra tota justícia i tota raó ni es deixen entabanar per la fàcil demagògia nacional-sindicalista, mixtificadora de tots els ideals i negadora de tots els drets humans.

Afortunadament, a la fi de la tragèdia haurem adquirit una sòlida experiència que, si sabem aprofitar-la fent que serveixi de lligó a tots, vencedors i vençuts, aplanarà bastant el camí a seguir que es presentarà, innegablement, ple de dificultats.

Als uns, els estimularà en la represa de la marxa endavant contra la rutina i els prejudicis, o les il·lusions i les utopies, tasca sempre ingrata i difícil. Caldrà un alt esperit de sacrifici i d'abnegació per a reeixir a fonamentar de nou, al damunt de tantes ruïnes morals, la continuïtat històrica de Catalunya: del què és i del què vol ésser Catalunya. Als altres, els farà suportable l'acceptació pacífica, sense segones intencions i amb sincera comprensió cívica, de la fi de l'anomenada "democràcia orgànica" i del renaixement d'una veritable democràcia amarada d'esperit liberal i social, per la ràpida estabilització de la qual hauran de donar les màximes facilitats, convençuts de què es tracta d'una cosa tan viva i tan perdurable que no existeixen armes que la puguin abatre ni forces que la puguin enterrar. Evidentment, hi ha molta diferència entre assaborir el fruit dolç d'una victòria i l'amarg d'una desfeta, de qualsevol ordre que sigui, però és de creure que el temps i els desenganys ens hauran tornat més reflexius i tots acatarem amb filosofia les conseqüències que ens pertoquin.

En el nou camí que ja albirem, haurà d'haver-hi plaça per a tots, sense que comptin les diferències de caire polític, social o religiós. Aquest principi de concòrdia ha d'ésser la condició bàsica de la nostra actuació futura si volem aconseguir davant del món el prestigi necessari per que sigui atorgat un ample crèdit de confiança a la nostra capacitat de govern realment democràtic.

Prenem exemple dels pobles en els quals la democràcia ha assolit un més alt grau de desenvolupament, tals com França, Anglaterra, Suïssa, Països Escandinaus, etc. on la llibertat de premsa, de paraula i d'associació ja no és discutida per ningú, puix que ha esdevingut per tothom una cosa normal i indispensable. Tot ciutadà té el dret de fer sentir la seva veu, exposar les seves idees, presentar les seves reivindicacions i defensar els seus drets.

Proposar solucions i fer crítica sobre la marxa i orientació del conjunt de coses que ens són comuns és no sols un dret sinó un deure de ciutadania i el respecte que ens ha de merèixer ha d'ésser sagrat per a tots, com ho ha d'ésser la manifestació de la voluntat d'un poble, expressada d'una manera lliure i democràtica, qualsevol que en sigui el resultat advers o favorable.

Si a l'hora de l'alliberació hi ha en l'ànim dels catalans aquesta mútua comprensió, aquest esperit de convivència, podrem emprendre amb optimisme el camí tan prometedor de la renaixença de la nostra vida nacional en tots els seus aspectes.

El treball que ens espera serà complexe i abundant i segurament no podrem entretenir-nos massa mirant endarrera, car és sempre cap endavant que avancen els pobles i on hi ha quelcom que ens reclama i ens atira i a qui devem sacrificar-ho tot : Catalunya.

I no voldria que això que acabo d'escriure fos interpretat d'una manera errònia. Jo em refereixo als deures primordials que ens corresponen com a catalans, sense que hi entri ni la més lleu concessió al nacionalisme fanàtic, esquifit i aquivoc. Però penso que és preferible començar en la pròpia pàtria les proves de la nostra altesa de mires, de la nostra tolerància generosa, de la nostra col.laboració desinteressada si volem arribar a trobar, com alguns han trobat ja, una concepció justa del què han d'ésser la fraternitat i l'entesa universals duradores, tan necessàries en el temps incert i tèrbol que vivim.

El camí és un, però hi cabrà tothom. Caldrà seguir-lo sense vacil·lacions i sota el guiatge de les bones voluntats. S'hi veslluma ja una fita a atènyer que és la raó mateixa de la nostra existència i el resum de tots els nostres anhels; la salvació dels valors espirituals del nostre poble, sistemàticament malmesos i en constant perill de desaparició durant el termini inacabable de denigrant dominació.

En el rellotge del temps l'hora s'acosta. Esperem que aviat sonarà i que tots els catalans dignes ens trobarem marxant, donant-nos les mans per aquest camí lluminós obert de cara al demà.

* * * * *

- O D A A B E R G A -

--- ooOoo ---

- per Josep FORNELL -

De la muntanya seus a la solana,
tu que de la muntanya ets la ciutat;
postrada als peus hi tens tota la plana
i ronronant hi jeu el Llobregat.

Del Berguedà ferreny ets la pubilla,
rica d'història i de joventut.
Amb l'or dels camps et fas gipó i faldilla,
amb molsa la sandàlia de vellut.

Porta un ramell la teva mà manyaga,
talment un parc mirífic d'ufanor;
orna els teus dits esplèndida tumbaga
d'on plouen iris com d'un brollador.

I l'altra mà - fervor de bona moixa -
cuida el jardí dels nostres grans records:
un pom de flors damunt de cada fossa
per embaumar l'eterna son dels morts.

Tens Fonts de Dalt, La Ribera, Fonts Fondes,
amb piques on s'abeuren els coloms
i a la cintura un cinyell de Rondes
amb la llaçada del Revolt dels Oms.

L'intim Carrer Major, curull de noies
de la Placeta fins a Sant Joan,
on de bracet, passegen alegroies
llurs somnis roses d'un príncep galant.

I tens aquesta plaça amb la barana
que el sol escalfa i colora d'or,
que fa vibrar l'ànima berguedana
i que palpita com si fos ton cor.

Quan són estrets muralles i portelles,
el passeig vell i el carer tortuós,
saltes, d'un bòt, cap a les Estaselles,
a Ballesguard o vers la Font del Ros.

Per als que malden pels camps dels defores
fressant la via pel pa de tes llars,
vas esgranant el llarg rosari d'hores
des de la cima dels teus campanars.

Passeig d'Indústria presumeix ses gales
gerdes de plàtans i de castanyers:
t'hi eixordeix, com un cant de cigales,
l'espetegar monóton dels telers.

Tal un esclau que guarda sa matrona,
fidel et veïlla el Queralt altiu;
per llança té Sant Pere de Madrona
i per punyal l'agut Gegant del Guiu.

La Figuerassa, de raça d'atletes,
la tramuntana et brida amb puny segur
i el Cim d'Estel.la s'alça de puntetes,
creient-se, d'albirar-te, prop de tu.

*
* * *

Uns fills il.lustres, per tota la terra
han fet lluir ton nom com un mirall,
esdevenint famosos en la guerra,
en el saber, en l'art o el treball.

Puix mai tan pròdig fou en valenties
cap cavaller, ni tants torneigs guanyà,
que el trobador de les galants follies,
comte i guerrer, Guillem del Berguedà.

Ni la densa brunor d'ombra que eopleta
en tes obagues verdes, ha copsat
ningú tan bé per dur-la a la paleta,
com el pintor, fill teu, Viladomat.

Insigne honor de la teva fillada
es el Doctor Comellas i Cluet
que al pensament donà l'ampla volada
a l'arrancar-li son profund secret.

Altres igualment eixit de tes entranyes,
el destre Maixeri, l'innovador,
aprèn l'art tan subtil de les aranyes
per a perfè el treball del filador.

Ací forjà son ànima Pau Claris,
fent que la Pàtria hi arrelés endins.
Mes ai ! que ací també troben sicaris
i botiflers els forasters botxins.

Llaor a tu, però, que la carronya
vares colgà al canyet del negre oblit
i et redimires d'aquella vergonya
per Catalunya bregant amb delit.

* * *

Cada any, per Corpus, quan les falçs s'arboren
fent abrandar la sang que bat al puny,
el cel, la terra i l'infern t'adoren
com a deessa aurifica del juny.

Llavors, els Cristians, fermes, indomptables,
lluïten per tu contra el Turc infidel
i abaten en ta plaça als Diables,
l'Angel intrèpid junt amb Sant Miquel.

Les Mules-feres, monstruoses fúries
que amb llurs udols el món fan ressonar,
el vassallatge et porten de centàries
que s'han perdut en el passat llunyà.

Per admirar la teva omnipotència
l'Aguila deixa els àmbits infinits
i els Nans dansant i fent la reverència
et mostren l'alegria dels petits.

Ensems, de llunyes terres d'esclavatge,
armats de porres i amb vistents turbans,
submisos venon a rendi homenatge,
majestuosos, els quatre Gegants.

Per tu, Sultana, de la Moreria
han dut dos cofres per guardar joiells:
Torre Petita i Santa Maria
de les Garrigues, els menuts castells.

També, humiliant llurs testes brunes,
acatament a qui els ha vençut,
et fan present de les cinc mitges llunes
perquè amb les barres formis ton escut.

I enmig de llamps i trons, ruda tempesta,
apocalipsi d'enfollits Averns,
corona, apoteòsica, ta festa
la dansa tan fantàstica dels Plens.



Així pujares noble, bella i forta,
enjoïellada d'aigües i de llums;
saberés ésser la " Dificil Porta "
i conservar les típiques costums.

Avui, ai las ! la teva cabellera
abans espessa com el Gresolet,
més blanca és que els Rasos de Peguera,
més calba que la Serra de Nuet.

Peró, no enyoris gaire aquell suara
ni t'enlluerni massa l'antigor;
esguarda amb serenor les hores d'ara
i amb esperança l'esdevenidor.

Sota aquest cel tan blau i tan benigne
creixent folgada, fes-te gran ciutat
i tant com gran, oïda ! vulgues ser digna,
servint ardidament la Llibertat.

Car si els teus fills són ciutadans ben lliures,
faran nissaga d'homes braus i sans,
retrobaran el goig dels cants i els riures
i amb ver amor es sentiran germans.

Desplega al vent bandera catalana
onejadora de tots els neguits
i fes que aquesta terra tan galana
sigui un regal pels nostres cinc sentits.

Que el Tabaler, capell a la xamberga,
redoblant fort enmig del foc i el fum,
tes glòries clami al món, Ciutat de Berga,
i t'aureoli, invicta, La Patum !

ESTAT DE COMPTES el 30 de Juny del 1947, aprovat en el tercer Aplec.

- COTITZACIONS 1947 -

ENTRADES		SORTIDES	
Ingressos per qüotes. Frs.	5.882.-	Despeses Frs.	4.775.-
		Sobrants en Caixa "	1.107.-
	5.882.-		5.882.-

- CAIXA DE SOLIDARITAT 1947 -

ENTRADES		SORTIDES	
Aportacions voluntàries F.	12.588.-	Subsidis i donatius . Frs.	9.214.-
		Sobrants en Caixa "	3.374.-
	12.588.-		12.588.-

En Pere Comes i la seva esposa, des de Panamà on resideixen, ens han fet una segona tramesa de pots de llet que seran repartits, com els anteriors, entre els infants i els malalts. En nom de l'Agrupació ens plau expressar el nostre profund agraïment a tan generoses protectors per aquest gest de solidaritat.

- BIBLIOTECA -

L'escriptor Ramon Vinyes ens ha fet enviar els següents llibres que són a disposició dels socis que ho sol·licitin :

- Ramon Vinyes A LA BOCA DELS NUVOLES
- Ramon Vinyes PESCADORS D'ANGUILES (Teatre)
- August Pi-Sunyer LA NOVEL·LA DEL BESAVI
- A. Artis Gener 556 BRIGADA MIXTA
- Jaume Roig EL DARRER DELS TUBAUS
- F. Soldevila i P. Bosch Girpera HISTORIA DE CATALUNYA
- Francesc Trabal TEMPERATURA

LA NOSTRA REVISTA, publicació mensual que surt a Mèxic sota la direcció d'Avèli Artis.

En nom de tots donem les més expressives gràcies a l'amic Vinyes.

=====

HOMENATGE NACIONAL

A

Pompeu FABRA

en el seu 80^{me} aniversari



ENDREÇA DELS BERGUEDANS

MESTRE :

La més bella, la més noble, la més eficient de totes les tasques és la de faïçonar i perfeccionar l'idioma de la nació, fent-lo apte a les més altes manifestacions de l'esperit com a les més planeres necessitats de la vida, car la parla és la veritable ànima d'un poble.

Vos heu cisellat l'ànima de Catalunya.

Per això tots els Catalans - tots els que són dignes de portar aquest nom gloriós - prendran part el dia 20 de febrer del 1948, si no amb la presència, amb la pensa i amb el cor, a l'homenatge nacional que la Patria us dedica.

I en el conjunt d'adhesions que rebreu amb tal motiu, no volem que hi manqui la nostra, de totes segurament la més modesta, però no pas la menys fervorosa.

En fer-vos present el nostre agraïment i la nostra veneració, ens honora assabentar-vos que representem també els germans que pels penyasegats del Berguedà ferésteu mantenen el caliu de la fidelitat, que un dia - esperem que no llunyà - s'abrandarà com una bandera triomfal per a proclamar davant del món l'alliberament de la terra que tant estimeu i que tant us estima.

Mestre Fabra :

Visqueu molts Anys encara per a Glòria i Profit de Catalunya

AGRUPACIO DE BERGUEDANS A L'EXILI